

2644

سید ابوعبید

www.Ketab.ir

فرهادیان، رضا، ۱۳۲۷ -

معلم محبوب، شرایط مقبول مدرسه مطلوب: راهبردهای عملی / رضا فرهادیان؛
تهیه مؤسسه فرهنگی تربیتی توحید. - قم: مؤسسه بوستان کتاب (مرکز چاپ و نشر دفتر
تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)، ۱۳۹۷.

۸۸ ص. - (مؤسسه بوستان کتاب؛ ۲۷۲۰) (اخلاق و علوم تربیتی؛ ۳۰۳. تعلیم و
تربیت؛ ۱۵۳)

ISBN 978-964-09-1941-5

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

کتاب حاضر در سالهای مختلف توسط ناشران متفاوت منتشر شده است.

۱. سلمان - ربط یا شاگردان. ۲. معلمان - اخلاق حرفه‌ای. ۳. اسلام و
آموزش و پرورش الف. مؤسسه فرهنگی تربیتی توحید. ب. دفتر تبلیغات اسلامی
حوزه علمیه قم. مؤسسه بوستان کتاب. ج. عنوان.

۳۷۱ / ۱۰۲۳

۴ م ۱۰۳۳

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۵۲۵۱۹۵۴

۱۳۹۷

■ موضوع: تعلیم و تربیت: ۱۵۳ (اخلاق و علوم تربیتی: ۳۰۳)

■ گروه مخاطب: - تخصصی (طلاب و دانشجویان)

شماره انتشار کتاب (چاپ اول): ۲۷۲۰

مسلسل انتشار (چاپ اول و بازچاپ): ۷۰۲۰

معلم محبوب شرایط مقبول مدرسه مطلوب

راهنماهای عملی

روان‌پژوهان

تهیه: مؤسسه فرهنگی تربیتی توحید

پوشش
۱۳۹۷

بوستان کتب

اعلام محبوب، شرایط مقبول، مدرسه مطلوب

راهبردهای عملی

• نویسنده: رضا فرهادیان

• تهیه: مؤسسه فرهنگی تربیتی توحید

• ناشر: مؤسسه بوستان کتاب

(مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)

• لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپخانه مؤسسه بوستان کتاب

• نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۷ شمسی / ۱۰۰۰ نسخه • بهای: ۷۰۰۰ تومان

تمامی حقوق نشر مکتوب و الکترونیک اثر متعلق به مؤسسه بوستان کتاب است

Printed in Islamic Republic of Iran

❖ دفتر مرکزی: قم، خ شهدا (صفاییه)، ص پ ۹۱۷ / ۳۷۱۸۵، تلفن: ۷-۲۱۵۵۰۳۷۰، نمابر: ۳۷۷۰۱۵۴، تلفن پخش: ۳۷۷۴۳۲۲۶

❖ فروشگاه مرکزی: قم، چهارراه شهدا (عرضه ۱۲۰۰۰ عنوان کتاب همکاری ۷۰ ناشر)

❖ فروشگاه شماره ۲: تهران، خیابان انقلاب، بین وصال و فلسطین، پلاک ۹۵۱، تلفن: ۶۴۰۹۸۷۸

❖ فروشگاه شماره ۳: مشهد، چهارراه خسروی، مجتمع پاس، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه خراسان رضوی، تلفن: ۳۲۲۳۳۶۷۷

❖ فروشگاه شماره ۴: اصفهان، چهارراه کرمانی، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه اصفهان، تلفن: ۳۲۲۲۰۳۷

❖ فروشگاه شماره ۵ (رنگین کمان، فروشگاه کودک و نوجوان): قم، چهارراه شهدا، نش خیابان ارم، تلفن: ۳۷۷۴۱۱۷۹

اطلاع از تازه های نشر از طریق پیام کوتاه (SMS)، با ارسال شماره همراه خود به ۱۰۰۰۲۱۵۵ و یا ارسال درخواست به

پست الکترونیک مؤسسه: E-mail: info@bustaneketab.com

جدیدترین آثار مؤسسه و آشنایی بیشتر با آن در وب سایت: www.bustaneketab.com

با قدردانی از همکاریانی که در تولید این اثر نقش داشته اند:

• اعضای شورای بررسی آثار • دبیر شورای کتاب و سرویراستار: ابوالفضل طریقه دار • ویراستار: محدثه حقیقی

• اصلاحات حرف نگاری: الهه سادات طباطبائی • صفحه آرا: احمد مؤتمنی

• نمونه خوانی: محمدجواد مصطفوی • کنترل فنی صفحه آرای: سیدرضا موسوی منش

• کارشناس طراحی و گرافیک: مسعود نجابتی • طراح جلد: حسن محمودی

• اداره آماده سازی: حمیدرضا تیموری • اداره چاپخانه: مجید مهدوی و سایر همکاران لیتوگرافی، چاپ و صحافی • مدیر تولید: عبدالهادی اشرفی.

رئیس مؤسسه

محمدباقر انصاری

فهرست مطالب

۹	مقدمه
۱۱	■ راهبردهای کنونی در ساختار نظام تعلیم و تربیت اسلامی
۱۲	نظام تعلیم و تربیت
۱۳	۱. هدف‌ها
۱۳	۲. شرایط تعامل و روابط میان فردی
۱۳	۳. سازماندهی
۱۳	۴. ارزش‌یابی
۱۵	■ مدرسه مطلوب
۱۷	برخی از ویژگی‌های مدرسه مطلوب
۱۹	عوامل مهم در یادگیری مؤثر و مطلوب
۱۹	وضعیت مقبول در نظام آموزشی مطلوب
۱۹	وضعیت کلاس
۲۱	اوقات غیردرسی دانش‌آموز در مدرسه
۲۲	جوّ مدرسه
۲۳	روابط بین افراد در سازمان مدرسه

معلم محبوب، شرایط مقبول، مدرسه مطلوب

■ چهار محور مهم در ساختار نظام آموزشی ۲۹

آموزش یا یاددهی ۳۰

اصول کلی برای ارتقای کیفی در نظام آموزشی مطلوب ۳۰

الف) انتخاب معلم محبوب ۳۰

ب) وضعیت مقبول در یادگیری و یاددهی ۳۱

الف) الگوهای ارتباط معلم و شاگرد ۳۱

وثرگی های شخصیتی معلم محبوب ۳۱

رفتارها و روش های تقویت ارتباط معلم با دانش آموز می شود ۳۲

اعمالی که سبب تضییع ارتباط معلم با شاگرد می شود ۳۴

وضعیت مقبول در یادگیری و یاددهی ۳۵

الف) ایجاد ارتباط حسی بین معلم و فراگ ۳۵

ب) ایجاد ارتباط حسی بین شاگرد و مواد آموزشی ۳۷

وضعیت ارتباط مطلوب ۳۸

الف) وضعیت فیزیکی ۳۸

ب) وضعیت روانی ۳۸

الگوهای ارتباط معلم و شاگرد ۴۰

الگوی شماره یک ۴۰

الگوی شماره دو ۴۰

■ اصول مهم در امر آموزش مطلوب ۴۱

۱. هدایت و رهبری ۴۳

۲. رعایت تفاوت های فردی (اصل تناسب) ۴۳

۳. سهیم کردن فراگیر در امر آموزش ۴۴

فهرست مطالب

۴۴	۴. رعایت مراحل تدریس
۴۵	۵. ایجاد ابتکار و خلاقیت
۴۵	۶. تمرین و تکرار
۴۵	۷. داشتن طرح درس (و الگوی کار)
۴۶	۸. ارزش‌یابی و آگاهی از نتایج کار
۴۷	نکاتی که معلمان باید به آن آگاهی داشته باشند
۵۰	تکلیف خواهی
۵۰	نکاتی که باید هنگام تکلیف‌دادن در نظر گرفت:
۵۱	تعیین تکلیف با اهداف متوار است که مهم‌ترین آن‌ها عبارتند از:
۵۱	ارزش‌یابی تحصیلی دانش‌آموزان
۵۶	هدف کلی از ارزش‌یابی
۵۷	یادآوری
۵۸	نمونه جملاتی که هر کدام حکم نمره را رد و می‌تواند مایه‌های... ..
۶۲	گزارش فعالیت‌های درسی دانش‌آموزان به والدین
۷۱	■ ضمیمه: ترسیم شخصیت انسان در قرآن
۷۱	ترسیم شخصیت انسان در قرآن
۷۳	انسان مظهر اسمای الهی
۸۱	نکته‌های مهم درباره آیات خلقت
۸۷	■ کتاب‌نامه

www.Ketab.ir

مقدمه

در حال حاضر به سبب نبود فلسفه صحیح انسانی و جهت گیری های درست نظری، آموزش و پرورش سراسر جهان بر تجربه گرایی تأکید کرده است. اما از آن جا که اغلب روش ها و حتی تحقیقات برای تبیین پدیده های تربیتی مانند پشتوانه صحیح نظری و فلسفی و مکتبی اند، ضروری است که چون توجه مان را بیشتر به تدوین نظریه ای صحیح برگرفته از قرآن و گفتار و سیره اهل بیت و ائمه معصومین علیهم السلام معطوف نماییم تا در مسائل تربیتی بصیرت کسب کنیم و هم چنین تلاش های محققان در سطح تجربی و تحقیق هدایت شوند.

مسلم است که نظریه ها، عملکردها را سمت و سو می دهند و این امر حائز اهمیت است؛ البته به موشکافی فراوان نیاز دارد تا به طور دقیق تحقیق و تحلیل کنیم که هر رفتار و عملکردی مطابق با کدام نظریه است؛ خواه به طور خودآگاه به آن اعتقاد داشته باشیم یا ناخودآگاه از آن پیروی نماییم.

از دیدگاه قرآن و اسلام، تربیتی صحیح است که اولاً: مطابق با نیازها و خواسته‌های جسمی و روحی بشر باشد؛ ثانیاً: همه ابعاد وجودی انسان را در بر گیرد؛ ثالثاً:^۱ نیازها و گرایش‌های انسان را به شکل متوازن پاسخگو باشد تا رشد قوا و استعدادهای او متعادل و هماهنگ در جهت کمال شکوفا شود به گونه‌ای که رسیدگی به بعدی از ابعاد خودش موجب غفلت از بعد دیگر نشود.

در اسلام به اقتضای هر یک از ابعاد وجودی انسان، برنامه و اصول و احکامی پیش‌بینی شده که سبب تعالی روح و رشد متعادل قوا و وحدت و هماهنگی در شخصیت می‌گردد.

در این مکتب الگوها نقش بسیار سازنده‌ای دارند؛ از این رو از آغاز پیدایش بشر و از آن زمان که قوام اجتماعات در روی زمین پدید آمده‌اند، مربیان جامعه در قالب پیامبران و ائمه معصومین (علیهم‌السلام) تعالیم خود را به صورت سازمان‌یافته تقدیم بشر نموده‌اند تا آن‌ها همواره نمونه عملی زندگی صحیح و ایده‌آل را در مقابل خود ببینند و این عالی‌ترین مکتب تربیتی است که برنامه، فلسفه و الگو را یک‌جا به انسان‌ها هدیه می‌دهد و سپس از آنان توقع دارد که با اختیار و خلاقیت خود به اقتضای زمان بر اساس برنامه‌های ارائه‌شده رفتار و زندگی کند و این انتظاری معقول و منطقی است.

۱. یکی از کارهای مهم عدل‌گستر جهان (علیه‌السلام) پس از ظهور، ایجاد تعادل و توازن در قوا و نیروها و خواسته‌های درونی انسان است که بالتبع موجب تعادل روحی انسان در ارتباط بیرونی با دیگران و سایر افراد جامعه می‌شود.